

Duurzaamheid

za
zo

10/11

september 2022
gemeente Aalten

BankGiro
Loterij

open
MONUMENTENDAG

Duurzaamheid

Open Monumentendag 2022 • 10 | 11 september • gemeente Aalten

In de gemeente Aalten worden in het kader van Open Monumentendag 2022 diverse activiteiten georganiseerd rondom het thema “Duurzaamheid”.

Tijdens dit weekend openen tientallen monumenten in gemeente Aalten en Stadt Bocholt hun deuren. Voor wie denkt dat monumenten oud en tochtig zijn en verre van duurzaam, heeft het mis. Tijdens dit weekend informeert een aantal eigenaren u graag over het verduurzamen van monumenten. Denk hierbij aan het aanbrengen van isolerende beglazing, vloerverwarming maar ook het aanleggen van een warmtepomp.

Ook dit jaar is er weer een samenwerking tussen gemeente Aalten en Stadt Bocholt.

Deze gezamenlijke folder staat vol open-gestelde monumenten en diverse activiteiten aan zowel Nederlandse als Duitse zijde. U bent van harte welkom om over de grens te gaan kijken!

Kijk voor meer informatie over de activiteiten op openmonumentendag.nl/aalten

Meer informatie en filmmateriaal over monumentale panden in de gemeente Aalten vindt u op erfgoedaaalten.nl en via de QR codes bij enkele monumentale panden in deze folder.

Tenzij anders vermeld zijn de monumenten en activiteiten in deze folder op 10 en/of 11 september 2022 van 10.00 tot 17.00 uur gratis te bezoeken.

Overzicht monumenten en activiteiten

DORPSBOERDERIJ 'FRERIKSSCHURE', ONDERDEEL VAN NATIONAAL ONDERDUIKMUSEUM

10 september 10.00 – 17.00 uur

11 september 13.00 – 17.00 uur

Markt 12-16, Aalten

De Dorpsboerderij 'Freriksschure' is gratis te bezoeken. Het Nationaal Onderduikmuseum is tegen reguliere entree geld te bezichtigen.

Achter het Nationaal Onderduikmuseum staat de oude Saksische dorpsboerderij 'Freriksschure'. De Freriksschure dankt zijn naam aan Harmen Jan Freriks, 'heel- en vroedmeester', die jarenlang in het herenhuis Markt 14 heeft gewoond en de schuur als koetshuis gebruikte. Sinds 1985 is de ruimte ingericht als agrarisch museum, waarin gereedschap te zien is dat werd gebruikt door boeren rond 1900.

Activiteiten

Er zijn diverse activiteiten in het kader van duurzaamheid. Denk hierbij aan een textiexpo, 2e hands boeken en meer. Dorcas en het Repair Cafe zijn aanwezig met een stand. Dit alles vindt u op het Museumplein.

SYNAGOGE

10 september 10.00 -17.00 uur

Stationsstraat 7, Aalten

De Aaltense Synagoge is volledig ingericht voor het houden van erediensten. Bezienswaardig zijn de Tora-rollen, perkamentrollen gehuld in prachtig geborduurde mantels, de Heilige Ark en het Mikwe.

Expositie Joods Verzet – Verhalen uit de Achterhoek

Heel lang is er niet gesproken over het Joods Verzet. Pas de laatste jaren komen er steeds meer documenten beschikbaar waaruit blijkt dat ook vanuit de Joodse gemeenschap heel veel verzet gepleegd is tegen het naziregime. Het feit dat veel Joden er voor kozen onder te duiken, is al een verzetsdaad. Nog veel meer dan voorheen verondersteld werd, zijn er veel Joden die op allerlei wijze verzet gepleegd hebben.

De Stichting Vrienden Aaltense Synagoge wil met de kleine expositie Joods Verzet, verhalen uit de Achterhoek aandacht schenken aan dit verzet. De expositie wordt in samenwerking met het Nationaal Onderduikmuseum gerealiseerd en is daarmee gelieerd aan de expositie Rade-makersbroek – Geef de namen een gezicht die in het Museum te zien is.

OUDE SINT-HELENAKERK

10 september 10.00 – 17.00 uur

Landstraat 22, Aalten

De Oude Sint-Helenakerk is een laatgotische pseudo-basiliek met een laat Romaanse toren. Hij is gewijd aan de moeder van de Romeinse keizer Constantijn de Grote die zich tot het Christendom had bekeerd. Het gebouw is geheel opgebouwd van tufsteen en wordt voor het eerst vermeld in 1152.

Activiteit

Het orgel wordt bespeeld onder begeleiding van een trompettist. Ook is er gelegenheid voor publiek om bij het orgel te kijken.

Optreden van het Aaltens Christelijk Mannenkoor van 15.00 uur tot 15.25 uur en van 16.00 tot 16.20 uur

VOORMALIGE BURGEMEESTERSWONING

10 en 11 september 10.00 -17 .00 uur

Haartsestraat 10, Aalten

De voormalige burgermeesterwoning is in 1860 gebouwd als woonhuis. Bewoners waren in 1861 tot 1896 mr. L. Roelvink (burgemeester van 1861 tot 1886) daarna mr. W.C. Tack, burgemeester van 1896 tot 1909 van Aalten. Van 1916 tot 1918 was in het pand de christelijke school voor mulo gevestigd. Ook heeft het dienst gedaan als postkantoor.

DE AHOF

11 september 10.00 – 17.00 uur

Polstraat 9, Aalten

Hoeve De Ahof, ook wel Hoeve “De Pol” is een herenboerderij, gedateerd uit 1743. De keuken is nog in oude staat en een schoorsteen met diverse oude inscripties met jaartallen van mogelijk oud bewoners.

Activiteit

Er is iemand aanwezig die u vertelt over de gehele historie De Ahof aan de hand van diverse foto's en documenten. Ook kan de naastgelegen kinderboerderij bezocht worden, met oud Hollandse boerderij dieren.

DE OUDE ZONDAGSCHOOL (ECO LOGIES)

10 en 11 september 10.00 – 17.00 uur

Sondernweg 9, Aalten

Het voormalig zondagsschooltje is een goed voorbeeld van een traditionele school uit de vroege 20ste eeuw in de gemeente Aalten. Dit monument uit 1924 is verbouwd tot een sfeervolle vakantiewoning en geheel verduurzaamd.

Activiteit

De eigenaar vertelt graag over de rijke geschiedenis van het pand en hoe zij De Oude Zondagschool verduurzaamd hebben.

Op hun platform van ECO logies zijn meer voorbeelden van duurzaam erfgoed te vinden in NL en BE:

eco-logies.nl/selectie/duurzaam-erfgoed

DE OUDE MAALDERIJ

10 en 11 september 10.00 – 17.00 uur

Haartseweg 4, Aalten (De Haart)

Oude maalderij en pakhuis uit 1920

De afgelopen vier jaar heeft de Maalderij continue verbouwingen ondergaan. Alle muren en daken zijn geïsoleerd en daar waar mogelijk is dubbelglas toegepast. De 110 ramen zijn geheel vervangen in oude stijl. De stalen kozijnen zijn behouden, nieuw voegwerk is toegepast en veel oud gebakken straatwerk is hergebruikt.

In deze maalderij is de dejaren30fabriek.nl gehuisvest. Dit is een webwinkel met elektro-technische materialen voor onder andere monumenten en jaren 30 woningen. De orders worden plastic vrij en met gerecycled materiaal verpakt.

Activiteit

In de showroom vindt u onder andere diverse oude foto's en bouwtekeningen van de Maalderij. De eigenaar vertelt u graag meer over de grootse plannen en mogelijkheden op duurzaamheidsgebied. Koffie en thee staan klaar!

BOERDERIJ ESKES

10 september 10.00 – 16.00 uur

Walfortlaan 3, Aalten

De boerenhoeve Eskes hoorde van oudsher bij havezate 't Walfort en dateert uit tweede helft 18e eeuw (steen in gevel met inscriptie jaartal 1776). Het heeft nog zijn oorspronkelijke uiterlijk, de bijbehorende schuurtjes en waterput maken de erfinrichting compleet.

KOPPELKERK BREDEVOORT

10 en 11 september, 11.00 – 17.00 uur

Koppelkerk 35, Bredevoort

De kerkzaal is dit weekend gesloten!

Voormalige gereformeerde kerk. Tegenwoordig in gebruik als vrijplaats voor kunst en cultuur. Het pand biedt een podium voor beeldende kunst, muziek, literatuur en intellectuele verdieping. De kerk is kenmerkend uit de periode Wederopbouw. Het pand is gebouwd in de periode 1947-1948. De toren stamt uit 1958.

Expositie "de taal van de liefde" - in de bovenzaal

De bovenzaal is tijdelijk veranderd in een Pop Up Museum van de liefde. Vroeger stuurden we elkaar liefdesbrieven, nu sturen we elkaar appjes en selfies. Vroeger kwam je de liefde tegen in de kroeg, nu vinden we de liefde via apps als Tinder. De taal van de liefde is veranderd. Hoe ziet de liefde er nu uit? Hoe laat je je liefde aan de ander blijken en toon je liefde aan jezelf?

Het boekencafé

Het boekencafé van de kerk (aan de achterzijde) is geopend voor een goed boek en een lekkere bak koffie, thee en wat lekkers.

VESTINGPARK ST. BERNARDUS

10 en 11 september

Landstraat, Bredevoort

Het Vestingpark in Bredevoort is een monumentale 19e eeuwse tuin. Deze ligt op de restanten van twee bolwerken en de stadswallen. Het zwevende pad volgt de contouren van de voormalige vestingwerken. In de tuin zijn een 19e eeuws 'theehuisje', een Lourdesgrot en tbc-kuurhuisjes uit het begin van de 20e eeuw aanwezig.

TIP!

Achterin staat een plattegrond met alle monumenten

MOLEN EN MAALDERIJ PRINS VAN ORANJE

10 september 10.00 – 17.00 uur

Landstraat 32-34, Bredevoort

Activiteit

De molenaar geeft een rondleiding en het graan wordt gemaald.

Naast de historische beltmolen Prins van Oranje, die staat op een bastion van het vestingstadje Bredevoort, ligt een maalderij uit 1956. De maalderijen, met hoge silo's, zijn typerend voor de periode na de Tweede Wereldoorlog. In die periode groeide de landbouwsector enorm. Alles werd groter en efficiënter en daar hoorden ook dit soort gebouwen bij. In de maalderij werd veevoer gemaakt. Sinds 1984 maalt de eigenaar hier op ambachtelijke wijze biologische granen.

BOERDERIJ BULLENS

10 september 10.00 – 17.00 uur

Bullensteeg 8, Aalten

De deel en het erf is toegankelijk!

Boerderij Bullens kent een lange historie. Waarschijnlijk woonden er vanaf 1200 al mensen op deze plek in Aalten. In 1553 betrokken Henrica Bullens en haar man de boerderij en daar dankt deze boerderij de naam Bullens aan.

yogaboerderijbullens.nl

WENNINKMOLEN

10 september, 10.00 – 17.00 uur

Gendringseweg 27, Lintelo (Aalten)

De Wenninkmolen is een korenmolen in Lintelo. De molen werd in 1860 gebouwd door bakker Wennink. De maalstoel is in 1937 naar de begane grond verplaatst; hierdoor kunnen ook minder valide mensen het maalproces van dichtbij mee beleven.

Demonstraties en pannenkoeken

Laat u rondleiden door de molenaar. Kinderen kunnen zelf malen met handmaalmachientjes en er is pannenkoekenmeel te koop. Tussen 12.00 en 14.00 uur worden er pannenkoeken gebakken.

DE HEURNSE KERK

10 september 11.30 – 16.00 uur

Lage Heurnseweg 58, De Heurne

De Heurnse kerk, ook wel de Hervormde kerk, is een protestantse kerk die begin 20e eeuw gebouwd werd. De kerk is in 1995 uitgebreid met een consistoriekamer. In de kerk is een orgel aanwezig van de firma L. van Dam & Zn. Dit orgel is oorspronkelijk gebouwd voor de Hervormde kerk in Hellendoorn, en in 1963 overgeplaatst naar De Heurnse kerk. Er zijn diverse oude foto's en ansichtkaarten te bekijken.

Duurzaamheidsingrepen

De eigenaar vertelt u graag over de duurzaamheidsingrepen. Zo is de consistorie voorzien van dubbele beglazing, spouwmuurisolatie, vloerisolatie en gedeeltelijk dakisolatie. Deze werkzaamheden zijn in 1995 uitgevoerd geweest.

GRENSLANDMUSEUM

10 en 11 september, 10.00 – 17.00 uur

Markt 1b, Dinxperlo

Een vrije gift wordt op prijs gesteld.

In een oud rijksmonument, een voormalige dorpsboerderij uit circa 1787, is het Grenslandmuseum gevestigd. In het museum staat het leven op de grens centraal. Die grens had veel invloed op het dagelijks leven van de bewoners. Zo nu en dan was de grens een hindernis, soms een ergernis en tegenwoordig bijna geschiedenis. Daarover zijn veel verhalen te vertellen. De collectie bestaat uit authentiek materiaal, zoals uniformen, foto's, documenten en in beslag genomen wapens en smokkelwaar.

Thema Expositie

In de voorkamer is de expositie gewijd aan de voormalige groenteveiling Dinxperlo. Deze veiling genoot tot in de zeventiger jaren van de vorige eeuw grote bekendheid in de regio.

KERKJE DE RIETSTAP

10 en 11 september, 11.00 – 17.00 uur

Meniststraat 14, Dinxperlo

De Rietstap is het kleinste kerkje van Nederland, ontstaan via een erfeniskwestie. Een voorwaarde voor het in ontvangst nemen van de erfenis was : De bouw van een Kerk met daarin een Schilderij met de kruisiging van Jezus dat moest passen in het Kerkje de Rietstap. Uitbreiding van de industrie heeft er toe geleid dat het Kerkje zo'n 50 meter van de oorspronkelijke plaats weer opgebouwd is. Elke maand zijn hier wisselende exposities van kunstenaars uit de omgeving te zien. De aanwezige gastheer of -vrouw kan uitleg geven over het ontstaan van Kerkje de Rietstap.

Expositie Top Art Winterswijk

Kunst gemaakt door mensen met een beperking staat steeds meer in de belangstelling. Niet zo vreemd. Het gedurfde kleurgebruik en de directheid van de kunst spreekt vele mensen aan. Top Art Kunstuitleen heeft een ruim assortiment kunstwerken tentoongesteld.

TEUNISMOLEN

10 september 12.00 – 17.00 uur

Teunismolenweg 4, De Heurne

De molenaar geeft een rondleiding!

De Teunismolen is een achtkantige houten bovenkruier met belt (1820), gerestaureerd 1960-1966. De inrichting bestaat uit één koppel maalstenen en diverse andere apparatuur. De molen wordt regelmatig door vrijwillige molenaars in bedrijf gesteld.

DORPSKERK DINXPERLO

10 september 10.00 – 17.00 uur

Markt 2, Dinxperlo

In Gotische stijl gebouwde kerk (1500-1509). De oude Romaanse toren stamt uit ca 1400. De kerk heeft een bijzonder interieur, heeft verschillende muurschildering en een Naber Orgel. Het carillon in de toren heeft maar liefst vijftig klokken en hoort daarbij tot de omvangrijkste carillons van ons land.

Activiteit

De beiaardier speelt het carillon tussen 10.00 – 11.00 uur.

BOERDERIJ DE WELSKER

10 september 11.00 – 17.00 uur

Spekkendijk 26, De Heurne

Boerderij de Welsker is een rijksmonument en dateert uit 1825. Ook de bij de boerderij behorende varkensschuur uit circa 1933 en veeschuur uit 1825 zijn tot rijksmonument benoemd. De boerderij had van oudsher een belangrijke rol in de samenleving. Grote landheren konden zelf hun grond niet allemaal beheren. Zij bouwden boerderijen waar mensen hun afdrachten konden doen. De Welsker is één van deze boerderijen.

Activiteit

Zaterdag 10 september om 11.00, 13.00 en 15.00 uur zijn architect Vincenth Schreurs en projectleider Tiemen Epema van Ten Haken, aanwezig om uitleg te geven over de verbouwing en verduurzaming van deze bijzondere Scholtenboerderij. Ook geven zij een rondleiding. Er zijn foto's/tekeningen te zien van de historie en de plannen voor de Welsker.

Monumenten en activiteiten in Bocholt en Suderwick

ST. MICHAELSKIRCHE SUDERWICK

10 en 11 september 10.00 – 17.00 uur

Hellweg 34, 46399 Bocholt-Suderwick

Voor de zielzorg van de Nederlandse katholieken, die na de Reformatie hun godsdienst niet vrij mochten belijden, richtte de prins-bisschop van Münster ook een missiepost op in Suderwick. Aanvankelijk werden de diensten gehouden in een woonhuis. Rond 1676 werd een kapel gebouwd "op geschonken land" direct aan de grens. Zij werd in 1765 vervangen door de kerk die er nu nog staat. Het interieur van de kerk is artistiek waardevol. Het barokke hoogaltaar dateert uit de tijd van de bouw. Het altaarstuk, waarop de patroonheilige van de kerk, de aartsengel Michaël, is afgebeeld, dateert uit 1924. De indrukwekkende plafondschildering met afbeeldingen van de evangelisten en kerkgeleerden siert het gewelf sinds 1913/14

Activiteit

Zaterdag 10 september 16.00 – 18.30 uur

Rondleiding in de kerk met de koster met tentoonstelling en interpretatie van sacrale voorwerpen uit de kerkschat van St. Michael Suderwick.

Zondag 11 september 12.00 – 13.00 uur

en 16.00-18.30 uur

Rondleiding in de kerk met koster met tentoonstelling en interpretatie van sacrale voorwerpen uit de kerkschat St. Michael Suderwick

EVANGELISCH GEREFORMEERDE KERK SUDERWICK

10 september 10.00 - 17.00 uur

11 september 12.00 - 17.00 uur

Johannes-Str. 2, 46399 Bocholt-Suderwick

Bakstenen gebouw in Romaanse stijl. Entree via de 26 m hoge toren aan de westzijde. Om financiële redenen werden de kerk en de bijbehorende oude pastorie, in Bönninghardt (Zuid Duitsland) en in Suderwick, volgens dezelfde plannen gebouwd door de architect Böhm, Wesel, in de stijl van de beroemde architect Schinkel. Ingehuuldigd op 31 oktober 1878 na slechts 3 maanden bouwtijd. Tegenover, op het huidige dorpsplein, stond de protestantse school, die aanvankelijk ook dienst deed als gebedshuis.

HISTORISCH STADHUIS

11 september 14.00 – 18.00 uur

Markt 1, Bocholt

Het bekendste monument in Bocholt is het historische stadhuis op het marktplein.

Activiteit

Op Open Monumentendag nodigt het stadsmuseum van Bocholt samen met de afdeling ruimtelijke ordening groot en klein uit voor **een bijzondere kunstactiviteit en diverse rondleidingen**.

Kinderen kunnen hun eigen blauwdruk ontwerpen – gebaseerd op het stadhuis of naar eigen fantasie – en deze vervolgens zelf met

een historische drukpers op handgemaakt papier drukken.

*Wie het stadhuis niet alleen vanuit de kunstzinnige hoek wil bekijken, is van harte welkom om **om 14.00 uur of 15.00 uur** aan een van de rondleidingen door het historische monument deel te nemen. Vooraf aanmelden is niet nodig.*

ERFGOEDPRIJS 2022

GEMEENTE AALTEN

Het college van B&W van de gemeente Aalten reikt jaarlijks de Erfgoedprijs uit. In 2022 zijn 3 kandidaten genomineerd voor de prijs. De winnaar van de Erfgoedprijs 2022 wordt bekend gemaakt tijdens de opening van de Open Monumentendag op zaterdag 10 september 2022.

Stichting Grenslandmuseum in Dinxperlo voor de verduurzaming en renovatie van het pand en de actualisatie van de presentatie in het museum.

De eigenaren van De Welsker in De Heurne, voor de zorgvuldige restauratie van het boerderijcomplex, met aandacht voor duurzaamheid en biodiversiteit.

Dhr. Henk Heijnen van het HelenaHuis in Aalten, vanwege zijn grote inspanning om van het HelenaHuis in Aalten een ontmoetingsplaats voor kunst en verhalen te maken.

